

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Aragonensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66469](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66469)

P R O V I N C I A

A R A G O N E N S I S .

CONTINET Prouincia Arago-
nensis Collegia quinque, Valentinū,
Gaudiense, Casaraugustanum, Bar-
cinonense, & Maioricense: Domus
duas, vnā Professam Valentinam,
alteram Tarraconensem probationis. In ijs numerat
de Societate ducentos decem, & septem. In Societate
adsciti duodecim. Mortem vnus oppetijt,

C O L L E G I V M M A I O R I C E N S E .

HAEC Prouincia fructus idem habuit fere
quod cetera: nihil praecipui, praeterquam quod
Palmæ, in qua vrbe Collegium Maioricense situm est,
cum ingens seditio inter duos optimates, Regnique Gu-
bernatores commota esset, eam Nostri feliciter op-
presserunt, priusquam ea, quæ tacitis odijs, & consilijs
continebantur, foras erumperent. Cum virginis cuius-
dam ex numero earum, quæ in eo Collegio sacramen-
ta frequentant, pudicitia crebris nuncijs, donisque ab
Equite primario vel per matrem tentaretur, ipsaque
promissorū magnitudine victa iam iā inclinaretur, ab
eo scelere confessarij oratione reuocata est. Ciuitas
praeterea Palmensis ad ædes quasdam coemendas au-
reos dedit octingentos.

COLLEGIUM BARCINONENSE.

IN Collegio Barcinonensi cum quidam spectris quibusdam sibi occurrentibus dies, noctesque plurimum vexaretur, rem detulit ad Confessarium, is iussit hominem octavo, summum decimo quinto quoque die ad sacramenta accedere: præterea quotiescunque visa illa obijcerentur, Crucis signo se ipsum expiare, et cubiculum aqua benedicta lustrare: fecit ille, quæ Pater iussit; neque amplius species illa oculis obuersata est. Maurus quidam cum in Africa nescio quod flagitium commisisset, inde metu supplicij Barcinonem fugit, atque ut baptizaretur postulauit: itaque ab vno de nostris lente institutus, probatusque tandem baptizatus est. paucis autem post Baptismum diebus in morbum incidit, procuratisque omnibus, quæ ad animi salutem pertinent, in Crucifixi complexu, Iesu nomen identidem pronuncians vitam sanctissime finiuit. Ex eodem Collegio euocatus est Pater quidam, vt feminae partus difficultate periclitanti præsto esset: is audita mulieris confessione iussit Christi corpus adferri, quod mulier cum sumpsisset, fœtum illico incolumem ædidit, vt vix egrediendi locus sacerdotibus daretur; ipsaque periculo liberata est. Alio tempore cum ad ægrotum grauisime laborantem idem sacerdos accersitus venisset, quæreretque num is crimina expiasset; reperit hominem dimidiatâ peccatorum confessionem fecisse, reliquam in diem insequentem distulisse: Cum autem Patri videretur vitam illi nullo modo ad illud tempus suppetituram, egit cum ægrotto, vt institutam

confessionem quam primum absolueret, opportune sane, confessione enim facta, statim vox hominem, sensusque reliquere: tamen nihilominus Pater mandavit, ut Eucharistiæ Sacramentum adferretur, adstantes cohortatus, ut interim pro egroto preces ad Deum suppliciter funderent, mirum dictu, simul atque sacra Hostia domum illata est, illico vox egroto, sensusque restituti sunt; cumque summa cum pietate communicasset, deficientibus iterum sensibus ante lucem exspiravit.

COLLEGIUM CAESARAUGVSTANUM.

IN Collegio Caesaraugustano cum Pater quidam conciones de peccati turpitudine, deque supplicijs, quibus facinorosi apud inferos mactantur, habuisset, sic homines perterrefecit, ut velut alienata mente ad Confessionem discurrerent. itaque innumerabiles non modo in nostro Templo, sed etiam in alijs Confessionem generalem instituere, sic prorsus, ut ijs audiendis urbani sacerdotes non sufficerent; quod postea ipsi Parochi, alijque religiosi viri quasi gratulantes nobis testati sunt.

Ex missionibus, quæ in vicina loca factæ sunt, tum in alijs oppidis, tum verò Manresæ fructus ingens collectus est. in quo oppido is qui missus est Pater affirmavit, quoties in suggestum ascenderet, Patris Ignatij os (ibi enim ille, ut scitis, mirifica abundavit caelestium gaudiorum copia) sibi ante

oculos versari, seq. eius memoria diuino quodam ardore accendi, solitum quare mirabilia quaedam effecit: ita multi à grauissimis sceleribus abducti, multæ nefariæ pecuniæ pactiones rescissæ, inter multos valde restinctis odijs gratia composita: cum enim ciuitatem factionibus diuisam, inimicitijs ardentem offendisset, omnes ad mutuam beneuolentiã, & concordia reconliationem reduxit. Cum sacræ ædes, pleræq. necessario instrumento carerent, dedit operam Pater, vt ad eas instruendas eleemosinæ cogerebantur; atq. ob eam causam sodalitates omnes, quæ plurimæ sunt, habentque suum quæq. sacellum, conuenerunt, atq. in templorũ ornamenta magnam pecuniæ summã contulere. Idem Pater Sodalitiũ nominis Iesu instituit ea lege præter ceteras, vt singulis mensibus confessione, & communionem sacrosanctã operentur, quod vniuersi, & magno animo susceperunt, & singulari pietate præstant; ei autem sodalitati ex Aduentus tempore quo primũ instituta est ad Quadragesimam, mille circiter nomina dederunt. Quibus ex rebus eam ciuitatis gratiam collegit Pater, nihil vt ardentius expetant, quam vt ibi societatis Collegium extruatur; atq. ad eam rem omnia liberaliter deferunt.

SARDINIA.

Numerantur in Sardinia quattuor Collegijs tres, & octoginta de nostris, in Sassaritano triginta septem, in Calaritano octo, & viginti, in Busaquensi nouem, in Vallecclesiensi totidem. Mortem obiere tres.

tres. Par numerus in societatem receptus. In hanc Insulam hoc anno missus est Visitator P. Fabius de Fabijs.

COLLEGIUM SASSARITANVM.

Incredibilis fuit is fructus, qui ex nostrorum concionibus in Collegio Sassaritano perceptus est; qui maior etiam multo fuisset, nisi morbus, qui concionatorem aliquot dies conciones intermittere coegit, rem turbasset. Multi enim inimicitijs dissidentes pacati sunt, magna cum totius ciuitatis voluptate, & edificatione. Vir quidam ecclesiasticus, magnaq. auctoritatis, audita concione, ad priuati Sacerdotis, cum quo inimicitias gerebat, pedes sese abiecit, veniam petens eorum, quæ iniuste in eum commisisset. Alio tempore dum populum Concionator ad concordiam, & iniuriarum obliuionem hortaretur, exurgens quidam è turba, inter ipsam concionem alta voce professus est omnia se inimicis, Christi causa, condonare. Alius cum graue vulnus ab inimicis accepisset, eius animus totus in ultione erat; hic similiter concione ita permotus est, ut à templo domũ confestim ad præcipuum inimicum pergeret, eumque amicissime complecteretur; atq. ut amicitia stabilitas confirmaretur magis, apud ipsum eo die pransus est. Multi nostris hortantibus vitam honestius instituerunt: in his vnus, qui ne cogere- tur concubinã à se dimittere, septem ipsos annos Pœnitentiæ sacramento caruerat: tandem nostris confesus, concubinam à se eiecit. Alia quædam mulier fa-

Et a nostris confessione, à vita meretricia, in qua ante multos annos sese collocauerat, discessit. Quidam peccatum, quod per annos sexdecim nefarie suppresserat, salutari confessione expiavit. Sodalitas B. Virginis pietate, & existimatione apud omnes augetur in dies: in eam admissi hoc anno sunt viri aliquot præcipue auctoritatis. Ex hoc Collegio missiones aliquot tum in alia loca, tum in oppidū percelebre, nostræ societatis cupidissimum factæ sunt: in quo oppido cū Pater quidam Quadragesimæ tempore versatus esset, fructus maximos ex restitutionibus, confessionibus, pacificationibusq. reportauit. Præcipue vero in animis hominum noua pietatis reuerentiâ in eucharistiæ sacramentum excitata est, usque eo, ut quæ sacra Hostia ad ægrotos circumferenda esset, viæ omnes pannis, ceteraque veste stragula sternerentur: tantaq. erat prosequentiū multitudo, ut eorum frequentia solemnem illam, quæ haberi quot annis solet, supplicationem referret. Id autem non mediocriter rem adiuuit, quod Algarensis Episcopus Societatem maximè facit, eamque in gratia, & existimatione apud populum ponit. is enim iussit à suæ Diæcesis Sacerdotibus ea omnia præstari, quæ nostri iussissent, vetuitque ne à certis criminibus, nisi nostrorum permissu, absoluerent, atque ut ea quæ difficiliora inciderent, cum nostris conferrent. Eodem tempore alius Sacerdos Galluram (regionis nomen id est) missus, totum eum tractum concionando, casus conscientie explicando, confessionesque audiendo peragravit. Cum autem certior factus esset in quodam loco summam rerum
 spiri-

spiritualium necessitatem esse, propterea quod Parochus odio esset omnibus, multiq. eam ob causam iam pridem non confiterentur, eò se cum Parochis duobus contulit, omniumque confessiones audiuit, multosque induxit ex ijs, ut à concubinarum consuetudine discederent, vel legibus solui se curarent cum nuptias contraxissent cum ijs, quibuscum ius concubij ipsis non esset. Patres illi duo qui ex Hispania expectabantur, quadragesima exeunte ad hoc Collegium peruenerunt, cum eos aduersa tempestas in Cataloniæ portu totam fere quadragesimam continuisset. Neque tamen eo tempore in proximis iuuantis cessarunt: nam totum fere castrum confessione expiarunt, ac singulis quadragesimæ diebus suam quisque hebdomadam concionati sunt, in compitis etiam doctrinam christianam pueris tradiderunt. Die quodam Bacchanalium cum de more nostri in plateas exissent, comes sese ijs adiunxit D. Benedicti Abbas, cuius in ditione castrum est, vir multæ auctoritatis, concionatorque egregius, tintinnabulo pueros ad Christianam doctrinam audiendam conuocans: quam rem populus vniuersus plurimum probauit, atque suspexit.

COLLEGVM CALARITANVM.

Collegio Calaritano Domus Probationis adiuncta est, cuius Nouitij ad omne religiosi officij munus diligenter exercentur. reliqui vero non solum in Parochialibus templis, sed etiam in Sanctorum

Augustini, & Dominici monasterijs fratrum ipsorum rogatu toto fere anno conciones habuere. Xenodochium, carcerque publicus solito diligentius ab iisdem frequentatus, christiana doctrina in plateis explicata. Excursum quoque est ad precipuum quoddam huius insulae Oppidum, insigni cum rei christianae adiumento: tres enim qui suos inimicos interficere constituerant, à concepto scelere deterriti, multi facinorosi ad bonam frugem reuocati, amicitiae aliquot conglutinatæ; Consultum etiam vni, cuius vita, & fama periclitabatur. Ancilla quaedam cum esset conuicta venenum Dominae parasse, alium quendam eiusdem criminis falso insimulauerat; quod diceret eo duce, & auctore id se aggressam esse; quare egerunt nostri cum ancilla, ut illa omnia quae falso alteri affinxerat, publici scribae manu reuocaret.

COLLEGIUM BVSAQVENSE.

Bvsiqui doctrina christiana insigni cum animi ardore, & vilitate tradita est: ad cuius explicationem non ipsi modo discipuli, ac pueri, sed magna etiam populi multitudo, atque adeo ipsa Comitissa cum reliqua familia conuenire solet, quae quidem huic operi tam pio non interest solum, sed etiam quodammodo praest, ceterisque suo exemplo praelucet. Itaque pueri certatim in ediscenda doctrina laborant, deque ea in templo disputationes habent. Ad hanc vero rem illud momenti plurimum attulit, quod christianae praeciputiones patrijs versibus, numerisque conscriptae sunt, ut ea

ut ea ratione, & facilius ediscantur à pueris, & retineantur diutius, neque profana, & lasciuia cantica desiderent: quare non solùm Vrbs, sed etiam ipsi Pagi, vicique puerorum christianam doctrinam cantantium vocibus personant. Tres vita, moribusque perditissimis ad laudabiliorem viuendi consuetudinem traducti. Deleta quoque peruersa illa consuetudo, qua dies festi saltationibus vulgo celebrabatur. Episcopo Albornensi diocesim lustranti, atque hanc urbem ineunti obuiam discipuli, ac pueri ramos præferentes, christianamque doctrinam cantantes processerunt: qua ex re, ille, tum etiam quod populum tanta pietate instructum offendisset, in credibilem cepit animo voluptatem, quã etiam nobis multis, neque leuibus beneuolentiã, liberalitatisque signis declarauit. Ineunte quadragesima facta est missio in Oppidum insigne, in quo cum reliquo fructu tria sodalitia sunt instituta, quæ incepta vitæ ratione summa cum laude perseuerant. Busaquo proxima vrbs est, quæ magno concursu celebratur eorum, qui certis anni temporibus ad venerandam Crucifixi quãdam imaginem (quæ summam religionem habet) ex tota insula confluere solent: eod de nostris aliquot etiam, sub dies festos missi sunt, qui confessiones innumerabiles audiere, concionesque in plateis habuere: quibus concionibus præter ceteros, qui à vitijs discesserunt, quidam cum magnas in vrbe turbas, cum multorum cæde excitare constituisset, ab ea sententia deductus est. Alii duo in vicinum Oppidum peregrinorum frequentia similiter celebre profecti, ex confessionibus, concionibusque fructum eundem

eundem retulere; sedato præsertim graui tumultu,
unde multorum neces timebantur.

COLLEGIUM VALLECCLESIENSE.

Socij Valleclesiensis Collegij magna sunt apud omnes existimatione, suamque ciues in eos beneuolentiam magnis eleemosinis testantur, quibus eleemosinis templum cum sacrario absolutum est, preciosisque ornamentis instructum. Huic ciuium beneuolentiæ, ac liberalitati nostri quantum in ipsis fuit confessionibus, concionibusque, alijsque ex instituto muneribus gratiam retulerunt. Fratres duo, cum alter alteri necem machinaretur in gratiam inter se reducti sunt: alter etiam ex ijs ad frequentem Sacramentorum usum inductus. Cum Patri filius publicam contumeliam dixisset, iratus Pater filium in iudicium vocauit: cumque turpissima actione inter se certarent, vnus de nostris interpositu omnia composita sunt: nam, & pater actione destitit, & filius singulas domos obiens, quæ in patrem contumeliose dixerat, omnia sua voce retractauit. Eiusdem etiam opera mulier honesta iuueni cuidam, à quo vulnus acceperat, omnem condonauit iniuriam.

PRO-